

6. SINIF 1. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU VE ÖRNEK SENARYOLAR

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması için her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağına önceden öğrencilere bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için il sınıf/alan zümreleri ve Ölçme ve Değerlendirme Merkezi Müdürlüğü ile birlikte oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak il sınıf/alan zümrelerine yardımcı olmak üzere örnek konu soru dağılım tabloları hazırlanmıştır.

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Konu Soru Dağılım Tablosu

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	2. Sınav	
		Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	
		1. Senaryo	2. Senaryo
BİREY VE TOPLUM	SB.6.1.1. Sosyal rollerin zaman içerisindeki değişimini inceler.		
	SB.6.1.2. Sosyal, kültürel ve tarihî bağların toplumsal birlikteliğin oluşmasındaki yerini ve rolünü analiz eder.		
	SB.6.1.3. Toplumda uyum içerisinde yaşayabilmek için farklılıklara yönelik ön yargıları sorgular.		
	SB.6.1.4. Toplumsal birlikteliğin oluşmasında sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı destekleyici faaliyetlere katılır.		
	SB.6.1.5. Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur.	1	1
KÜLTÜR VE MİRAS	SB.6.2.1. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasi, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.	1	1
	SB.6.2.2. İslamiyet'in ortaya çıkışını ve beraberinde getirdiği değişimleri yorumlar.	1	
	SB.6.2.3. Türklerin İslamiyet'i kabulleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri fark eder.		1
	SB.6.2.4. Türklerin Anadolu'yu yurt edinme sürecini XI ve XIII. yüzyıllar kapsamında analiz eder.	1	1
	SB.6.2.5. Tarihî ticaret yollarının toplumlar arası siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkilerdeki rolünü açıklar.	1	1

2. SINAV

SOSYAL BİLGİLER 6

İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER	SB.6.3.1. Konum ile ilgili kavramları kullanarak kıtaların, okyanusların ve ülkemizin coğrafi konumunu tanımlar.	1	1
	SB.6.3.2. Türkiye'nin temel fiziki coğrafya özelliklerinden yer şekillerini, iklim özelliklerini ve bitki örtüsünü ilgili haritalar üzerinde inceler.		1
	SB.6.3.3. Türkiye'nin temel beşerî coğrafya özelliklerini ilgili haritalar üzerinde gösterir.		1

- İl/ilçe genelinde yapılacak ortak sınavlarda çoktan seçmeli sorular üzerinden, 20 soru göz önünde bulundurularak planlama yapılmıştır.
- Okul genelinde yapılacak sınavlarda açık uçlu sorular sorulacağı göz önünde bulundurularak örnek senaryolar tabloda gösterilmiştir.

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce il sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturmaları açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolara uygun yazılı kâğıdı örnekleri hazırlanmıştır. İl sınıf/alan zümreleri de verilen örnek senaryoları inceleyerek kendileri benzer tablolar hazırlayıp öğretmenlerin kullanımına sunacaklardır. Örnek senaryolardaki soruların sayı ve kurgularındaki fark, sorularda ölçülen bilişsel düzeylere göre şekillendirilmiştir.

Bilişsel düzey, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin bilişsel alanda ulaşacağı hedef davranışların basitten karmaşığa olacak şekilde sıralanmasıyla tanımlanan düzeylerdir.

Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; ders içeriğinde öğretilen içeriğe benzer şekilde tanımlanmasını, gösterilmesini, bulunmasını, örneklendirilmesini, listelenmesini, basit bir şekilde yorumlanmasını vb. içerir.

Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; öğretilen içeriğin yeni durumlar veya günlük yaşam durumları çerçevesinde kullanılmasını, ilişkilendirilmesini, çözümlenmesini, karşılaştırılmasını, çıkarım yapılmasını, değerlendirilmesini, yeni bakış açılarının sunulmasını vb. içerir.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, il/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

Konu soru dağılım tablolarında soru dağılımları verilen örnek senaryoların her biri, örnek yazılı kâğıdı olacak şekilde verilmiştir.

Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Örnek senaryolardaki kazanımlar, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

2. SINAV**SOSYAL BİLGİLER 6**

Örnek Senaryo 1	
Soru Sayısı	Ölçülen Bilişsel Düzey
5 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular Senaryo 1'deki 2, 3, 4, 5 ve 6. sorular
1 soru	Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular Senaryo 1'deki 1. soru

Adı ve Soyadı:

www.sosyalciniz.net

Sınıfı:

Numarası:

SENARYO 1

Kazanım: 6.2.4. Türklerin Anadolu'yu yurt edinme sürecini XI ve XIII. yüzyıllar kapsamında analiz eder. Türkiye Selçukluları Dönemi'nde gerçekleştirilen kültürel faaliyetlerin Anadolu'nun yurt edinilme süreci üzerindeki etkisine vurgu yapılır.

1. Malazgirt Savaşı öncesinde Bizans'ın yanlış politikaları sebebiyle Anadolu'da yaşayan halk yıllarca sefalet çekmişti. Malazgirt Savaşı'ndan sonra Türklerin Anadolu'yu yurt edinmeye başlamasıyla Türklerin adaletli ve insani yaklaşımını gören farklı milletler, Türk devletleri ve beyliklerinin hâkimiyetinden rahatsız olmadılar. Anadolu'da yeni köyler, kasabalar ve şehirler kuruldu. Türkmen boyları bu yerleşimlerin çoğuna kendi isimlerini verdi. Şehirlerde bedesten, cami, kervansaray, köprü, han, hamam, darüşşifa, medrese, külliye ve imarethane gibi pek çok eser yapıldı.

Türklerin gerçekleştirmiş olduğu bu faaliyetleri Anadolu'nun yurt edinilme sürecine katkıları açısından değerlendiriniz.

Türkler, hakimiyeti altındaki milletlere dil, din, ırk ayrımı yapmadan adalet ve hoşgörü ile yaklaşmışlar, onları kültür ve inançlarında serbest bırakmışlardır. Bulundukları yerleri imar ederek bayındır hale getirmişler, halkı refah içinde yaşatmışlardır. Bu da diğer milletlerin, Türklerin hakimiyetini benimsemesini kolaylaştırmıştır. Ayrıca Türkler fethettikleri yerlere Türkçe adlar vererek Anadolu'nun Türkleşmesine katkıda bulunmuşlardır.

Kazanım: 6.2.1. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.

Destan, yazıt ve diğer kaynaklardan yararlanılır.

2. Orta Asya'da yaşayan Türkler, en çok at, sığır ve koyun yetiştirmişlerdir. Türkler atı ilk evcilleştiren milletlerden birisidir. Tahılı üreterek ondan ekmek yapan Türkler; madeni de işleyerek çeşitli eşyalar yapmışlardır.

Bu parçada Türklerin Orta Asya'da uğraştıkları ekonomik faaliyetlerin hangilerinden bahsedildiğini yazınız.

At, koyun, sığır yetiştirmeleri hayvancılık faaliyeti

Tahıl üretmeleri tarım faaliyeti

Madeni işlemleri madencilik faaliyeti

2. SINAV

SOSYAL BİLGİLER 6

www.sosyalciniz.net

SENARYO 1

Kazanım: 6.2.5. Tarihi ticaret yollarının toplumlar arası siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkilerdeki rolünü açıklar.

Tarihi İpek ve Baharat yolları, ilgili haritalar üzerinden ele alınır.

3. İpek Yolu üzerinden ipeğin yanı sıra deri, porselen, mücevher vb. değerli birçok mal da taşınmıştır. Bu ticaret yolu sayesinde Çinliler, Türklerden ceket ve pantolon giymeyi öğrenmişlerdir.

Bu parçaya göre İpek Yolu'nun toplumları hangi alanlarda etkilediğini yazınız.

Ekonomik ve kültürel alanda etkilemiştir.

Mal taşınması - ekonomik

Ceket ve pantolon - kültürel

Kazanım: 6.1.5. Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur.

4. Dilekçe hakkı ne demektir? Bir cümleyle tanımlayınız.

Bireylerin, kişisel veya kamusal konularla ilgili dilek ve şikâyetlerini ilgili resmi kuruluşlara yazılı olarak iletme hakkıdır.

Kazanım: 6.2.2. İslamiyet'in ortaya çıkışını ve beraberinde getirdiği değişimleri yorumlar.

5. İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nda sosyal hayat hakkında bilgi veriniz.

Toplumda eşitlik yoktu. Kölelik vardı. Kadınlara ve kız çocuklarına değer verilmiyordu. Kan davaları yaygındı. Putperestlik en yaygın inanç biçimi idi. İçki kumar gibi kötü alışkanlıklar yaygındı.

Kazanım: 6.3.1. Konum ile ilgili kavramları kullanarak kıtaların, okyanusların ve ülkemizin coğrafi konumunu tanımlar.

Jeopolitik, iklim, ulaşım gibi Türkiye'nin mutlak ve göreceli konumu ile ilgili özelliklerine yönelik çıkarımlarda bulunulacaktır.

6. İki kutup noktası arasında uzanarak paralelleri dik kesen yarım çemberlere ne ad verilir? Yazınız.

Meridyen

Bir kutup noktasından başlayarak Ekvator'u dik olarak kesip diğer kutup noktasına doğru uzandığı varsayılan hayali çizgilere meridyen denir.

Örnek Senaryo 2	
Soru Sayısı	Ölçülen Bilişsel Düzey
8 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular Senaryo 2'deki tüm sorular

2. SINAV

SOSYAL BİLGİLER 6

Adı ve Soyadı:

www.sosyalciniz.net

Sınıfı:

Numarası:

SENARYO 2

Kazanım: 6.2.1. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasi, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.

Destan, yazıt ve diğer kaynaklardan yararlanılır.

1. Orta Asya'da yaşayan Türkler, en çok at, sığır ve koyun yetiştirmişlerdir. Türkler atı ilk evcilleştiren milletlerden birisidir. Tahılı üreterek ondan ekmek yapan Türkler; madeni de işleyerek çeşitli eşyalar yapmışlardır.

Bu parçada Türklerin Orta Asya'da uğraştıkları ekonomik faaliyetlerin hangilerinden bahsedildiğini yazınız.

At koyun ve sığır yetiştirmeleri hayvancılık faaliyeti

Tahıl üretmeleri tarım faaliyeti

Madeni işlemleri madencilik faaliyeti

Kazanım: 6.2.5. Tarihî ticaret yollarının toplumlar arası siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkilerdeki rolünü açıklar.

Tarihî İpek ve Baharat yolları, ilgili haritalar üzerinden ele alınır.

2. İpek Yolu üzerinden ipeğin yanı sıra deri, porselen, mücevher vb. değerli birçok mal da taşınmıştır. Bu ticaret yolu sayesinde Çinliler, Türklerden ceket ve pantolon giymeyi öğrenmişlerdir.

Bu parçaya göre İpek Yolu'nun toplumları hangi alanlarda etkilediğini yazınız.

Çeşitli malların taşınması ekonomik

Ceker ve pantolon giymeyi öğrenmeleri kültürel

Kazanım: 6.3.3. Türkiye'nin temel beşerî coğrafya özelliklerini ilgili haritalar üzerinde gösterir.

Türkiye'nin nüfus dağılışı, ekonomik faaliyetleri, yer altı ve yer üstü kaynaklarına dair haritalar verilir.

3. Türkiye'de nüfusun dağılışı etkileyen beşerî faktörlerden dördünü yazınız.

Tarım, hayvancılık, ulaşım, ticaret, sanayi, turizm, hizmet sektörü

SENARYO 2

Kazanım: 6.1.5. Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur.

4. Dilekçe hakkı ne demektir? Bir cümleyle tanımlayınız.

Bireylerin, kişisel veya kamusal konularla ilgili dilek ve şikâyetlerini yazılı olarak ilgili resmi kuruluşlara iletebilme hakkıdır.

Kazanım: 6.2.3. Türklerin İslamiyet'i kabulleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri fark eder.

5. "Divânu Lûgati't-Türk" adlı eserin yazarı kimdir?

Kaşgarlı Mahmut

Kazanım: 6.2.4. Türklerin Anadolu'yu yurt edinme sürecini XI ve XIII. yüzyıllar kapsamında analiz eder. Türkiye Selçukluları Dönemi'nde gerçekleştirilen kültürel faaliyetlerin Anadolu'nun yurt edinilme süreci üzerindeki etkisine vurgu yapılır.

6. "Beylerim! Anadolu'da nereyi fethederseniz orası sizindir. Fethettiğiniz yerlerde beyliğinizi kurunuz."

Sultan Alparslan'ın bu emri doğrultusunda kurulan beyliklerden üç tanesini yazınız.

Saltuklular, Mengücekliler, Danişmentliler, Artuklular, Çaka Beyliği

2. SINAV

SOSYAL BİLGİLER 6

www.sosyalciniz.net

SENARYO 2

Kazanım: 6.3.1. Konum ile ilgili kavramları kullanarak kıtaların, okyanusların ve ülkemizin coğrafi konumunu tanımlar.

Jeopolitik, iklim, ulaşım gibi Türkiye'nin mutlak ve göreceli konumu ile ilgili özelliklerine yönelik çıkarımlarda bulunulacaktır.

7. İki kutup noktası arasında uzanarak paralelleri dik kesen yarım çemberlere ne ad verilir? Yazınız.

Bir kutup noktasından başlayarak Ekvator'u dik olarak kesip diğer kutup noktasına doğru uzandığı varsayılan hayalî çizgilere meridyen denir.

Kazanım: 6.3.2. Türkiye'nin temel fiziki coğrafya özelliklerinden yer şekillerini, iklim özelliklerini ve bitki örtüsünü ilgili haritalar üzerinde inceler.

Türkiye'nin yer şekillerine, iklim özelliklerine ve bitki örtüsüne dair haritalar kullanılır.

8. Bir yerde yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçiyorsa orada hangi iklim görülür?